

2024-03-07
S2022/03175
S2024/00544 (delvis)

Socialdepartementet

Läkemedelsverket
Box 26
751 03 Uppsala

Uppdrag om aktörsgemensam samverkan och övning för att stärka öppenvårdsapotekens beredskap

Regeringens beslut

Regeringen ger Läkemedelsverket i uppdrag att genomföra en strukturerad aktörsgemensam samverkan och övningsverksamhet i syfte att stärka öppenvårdsapotekens beredskap.

Den aktörsgemensamma samverkan och övningsverksamheten ska ha fokus på sådana situationer där möjligheterna för öppenvårdsapoteken att lämna ut läkemedel och andra förordnade varor kan påverkas såväl i vardag och vid fredstida kriser som vid höjd beredskap och då ytterst krig.

Läkemedelsverket ska tillsammans med berörda aktörer verka för kunskapshöjning hos de deltagande aktörerna, men också ta fram konkreta förslag på åtgärder som behövs för att öka robustheten och förmågan till alternativ drift inom och i samspel mellan respektive aktörers verksamheter.

Läkemedelsverket ska vid behov lämna nödvändiga författningsförslag.

Läkemedelsverket ska när uppdraget utförs ha en dialog med representanter för förskrivande vårdverksamheter för både djur och människa, representanter för öppenvårdsapotek, representanter för partihandel, E-hälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Jordbruksverket och Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket samt andra berörda aktörer på området.

Läkemedelsverket ska senast den 2 december 2024 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Läkemedelsverket ska senast den 17 november 2025 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Läkemedelsverket under 2024 använda 2 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård, anslagsposten 1 Del till Kammarkollegiet.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2024.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2025 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

I propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) bedömer regeringen att det under perioden 2021–2025 är särskilt viktigt att arbetet med att stärka motståndskraften i de viktigaste samhällsfunktionerna vidareutvecklas och fördjupas. Regeringen framhåller också att det är viktigt att upprätthålla funktionaliteten inom hälso- och sjukvården i krig. Om sjukvården inte fungerar får det konsekvenser för människors liv och hälsa.

Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap (S 2018:09) hade i uppdrag att göra en översyn av hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid, höjd beredskap och ytterst krig samt lämna förslag på hur hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera denna typ av händelser långsiktigt bör utvecklas. I sitt delbetänkande En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19) konstaterar utredningen att hälso- och sjukvården är beroende av kontinuerliga leveranser av både läkemedel och andra sjukvårdsprodukter för att den ska fungera. Den största andelen läkemedelsbehandlingar genomförs dock utanför sjukvården med receptförskrivna läkemedel som hämtas ut på apotek. En viktig uppgift inom hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap är därför att apotek över hela landet kan fortsätta att expediera läkemedel till allmänheten även i fredstida kriser och krig.

Regeringen gav i juni 2022 Läkemedelsverket och Socialstyrelsen ett uppdrag att påbörja ett långsiktigt arbete med att skyndsamt stärka öppenvårdsapotekens beredskap gällande utlämning av läkemedel från apotek. I uppdraget ingick att analysera behovet av att genomföra övningar där både apoteken och sjukvården deltar, eller om verksamheterna har förmåga att säkerställa alternativ drift på annat sätt.

Läkemedelsverket slutrapporterade uppdraget i december 2023. I slutrapporten Uppdrag att påbörja ett långsiktigt arbete med att skyndsamt stärka öppenvårdsapotekens beredskap gällande utlämning av läkemedel från apotek – Slutredovisning från Läkemedelsverket (S2022/03175) konstaterar Läkemedelsverket att det finns såväl ett behov som ett intresse av aktörsgemensamma övningar för att säkerställa förmåga till alternativ drift hos berörda aktörer. Utifrån genomförda samråd är även Läkemedelsverkets bedömning att detta skulle underlättas av en utökad samverkan och kommunikation redan i vardagen.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Caroline Nilsson

Kopia till

E-hälsomyndigheten

Jordbruksverket

Kammarkollegiet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Socialstyrelsen

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Oriola AB

Sveriges Apoteksförening

Sveriges Kommuner och Regioner

Tamro AB